

MAJA SIKORSKA

Zdarzenie a wypadek ubezpieczeniowy – uwagi na tle konstrukcji przestępstwa tzw. oszustwa asekuracyjnego

W artykule zbadano pojęcia zdarzenia oraz wypadku ubezpieczeniowego na tle konstrukcji przestępstwa tzw. oszustwa asekuracyjnego wskazanego w art. 298 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny. Wykładnia tych pojęć prowadzi autorkę do wniosku, że znamiona czynu zabronionego nie zostały precyzyjnie sformułowane, co może prowadzić do unikania odpowiedzialności przez sprawców oszustw asekuracyjnych, a w konsekwencji – do ponoszenia strat finansowych przez zakłady ubezpieczeń.

Słowa kluczowe: oszustwo ubezpieczeniowe, oszustwo asekuracyjne, zdarzenie a wypadek ubezpieczeniowy, przestępczość ubezpieczeniowa.

Wprowadzenie

Celem artykułu jest zbadanie pojęć zdarzenia oraz wypadku ubezpieczeniowego na tle konstrukcji przestępstwa tzw. oszustwa asekuracyjnego (inaczej zwanego przestępstwem oszustwa ubezpieczeniowego) wskazanego w art. 298 k.k.¹, stanowiącego element szerszego pojęcia przestępczości ubezpieczeniowej. Bezspornie w tej dziedzinie popełnianych jest coraz więcej czynów zabronionych, w tym szczególnie wyłudzeń z ubezpieczeń komunikacyjnych, co utrudnia prowadzenie działalności przez zakłady ubezpieczeń. Oszuści tworzą zorganizowane grupy przestępcze, a problem oszustw i wyłudzeń jest dostrzegany również wewnątrz struktur zakładów ubezpieczeń. Działanie takie wpływa na sytuację finansową ubezpieczycieli, a także może prowadzić do wzrostu składek ubezpieczających, dlatego niezbędne jest istnienie środków pozwalających na wykrywanie i zwalczanie przestępczości ubezpieczeniowej.

---

1. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny [t. jedn. Dz. U. 2018, poz. 1600].

W związku z powyższym ustawodawca wprowadził art. 4 par. 1 ustawy z dnia 12 października 1994 roku o ochronie obrotu gospodarczego², a obecnie odpowiadający mu art. 298 k.k., który stanowi podstawę do ścigania i karania sprawców oszustw ubezpieczeniowych. Niewątpliwie ochrona karnopravna powinna zapewniać bezpieczeństwo funkcjonowania zakładów ubezpieczeń. W kontekście tych regulacji autorka porusza problematykę pojęcia zdarzenia a wypadku ubezpieczeniowego w świetle czynu zabronionego z art. 298 k.k.. Autorka dokonuje wykładni znamion czynu zabronionego z art. 298 k.k. celem ukazania licznych rozbieżności w doktrynie w zakresie rozumienia opisywanego przestępstwa.

Wskazać jednak należy, że niniejszy artykuł ma charakter interdyscyplinarny, gdyż poruszane zagadnienia dotyczą różnych gałęzi prawa, a oparcie się jedynie na źródłach prawa karnego mogłoby spowodować zbytnią powierzchowność. Wobec powyższego autorka porusza również zagadnienie umowy ubezpieczenia, która stanowi podstawę konstrukcji art. 298 k.k.

Istotne jest, że pojawiające się rozbieżności mogą być przyczyną problemów ze stosowaniem art. 298 k.k. Zakłady ubezpieczeń posiadają silną, ale niedoskonałą ochronę – właśnie ze względu na liczne mankamenty art. 298 k.k. i rozbieżności interpretacyjne.

1. Oszustwo asekuracyjne w świetle polskiego Kodeksu karnego

1.1. Geneza oszustwa ubezpieczeniowego – art. 4 par. 1 ustawy z dnia 12 października 1994 roku o ochronie obrotu gospodarczego i art. 298 Kodeksu karnego z 1997 roku

Przestępstwa na szkodę ubezpieczycieli sięgają czasów starożytnego Rzymu, gdyż już wtedy prawnicy opisywali przypadki m.in. podpaleń magazynów, które miały być podstawą do wyłudzenia odszkodowań³. Problem przestępczości ubezpieczeniowej obecny jest również współcześnie i zgodnie ze sprawozdaniem Europejskiego Komitetu Ubezpieczeń (CEA) z lipca 1994 roku straty majątkowe z tego tytułu wynoszą w niektórych krajach niekiedy 25–30% sumy pobranych składek⁴.

Po raz pierwszy przestępstwo oszustwa ubezpieczeniowego, jako część szerszego terminu przestępczości ubezpieczeniowej,⁵ zostało wprowadzone do polskiego ustawodawstwa w art. 4 ustawy z dnia 12 października 1994 roku o ochronie obrotu gospodarczego oraz zmianie niektórych przepisów prawa karnego. Zgodnie z tym przepisem do znamion przestępstwa należy powodowanie zdarzenia, które stanowi podstawę do wypłaty odszkodowania, zaś sankcją jest kara pozbawienia wolności do lat 5. *Ratio legis* wprowadzenia nowego typu przestępstwa było nie tylko nasilenie się oszustw ubezpieczeniowych⁶, ale także bezkarność wielu sprawców ze względu na niewystarczającą regulację obowiązującego wówczas Kodeksu karnego z dnia 19 kwietnia 1969 roku⁷ i wąski

---

2. Ustawa z dnia 12 października 1994 r. o ochronie obrotu gospodarczego i zmianie niektórych przepisów prawa karnego (Dz. U. nr 126, poz. 615).

3. R. Taubenschlag, *Prawo rzymskie*, PWN, Warszawa 1995, s. 103–120.

4. T. Rydzek, *Przestępczość ubezpieczeniowa w świetle teorii i praktyki*, „Prawo Asekuracyjne” 1996, nr 2, s. 67.

5. *Ibidem*, s. 70.

6. A. Tobis, *Rola ustawy z dnia 12 października 1994 r. o ochronie obrotu gospodarczego*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1995, nr 1, s. 23.

7. Ustawa z dnia 19 kwietnia 1969 r. – Kodeks karny (Dz. U. nr 13, poz. 94 z późn. zm.).

zakres znamion czynu zabronionego tzw. klasycznego oszustwa zdefiniowanego w art. 205 par. 1. Celem ustawodawcy było ponadto uproszczenie procedury udowodnienia sprawcy dokonania przestępstwa, gdyż wprowadzony przez ustawę z dnia 12 października 1994 roku art. 4 nie zawierał przesłanki „niekorzystnego rozporządzenia mieniem”. Jednakże cel ustawodawcy nie został osiągnięty, gdyż udowodnienie sprawcy zamiaru kierunkowego również przysparzało organom ścigania wielu trudności.

Dopiero w 1997 roku przestępstwo oszustwa ubezpieczeniowego trafiło do kodeksu. Określono je w ustawie z dnia 6 kwietnia 1997 roku – Kodeks karny, w rozdziale XXXVI poświęconym przestępstwom przeciwko obrotowi gospodarczemu. Oznacza to, że przedmiot ochrony stanowi bezpieczeństwo obrotu gospodarczego – takie stanowisko zajął Łukasz Pohl, który dodaje również, iż bezpośrednim przedmiotem ochrony jest funkcjonalność ubezpieczycieli oraz interesy ubezpieczających i ubezpieczonych⁸. W doktrynie wskazuje się również na pośrednią ochronę ubezpieczonych i ich interesów majątkowych, gdyż liczne przestępstwa przeciwko zakładom ubezpieczeń mogłyby wpływać na wzrost składek⁹.

1.2. Znamiona strony podmiotowej

Zgodnie z art. 298 par. 1 k.k. „Kto, w celu uzyskania odszkodowania z tytułu umowy ubezpieczenia powoduje zdarzenie będące podstawą do wypłaty takiego odszkodowania, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5”, a w świetle par. 2: „Nie podlega karze, kto przed wszczęciem postępowania karnego dobrowolnie zapobiegł wypłacie odszkodowania”.

Przestępstwo oszustwa ubezpieczeniowego ma charakter powszechny i może być popełnione przez każdą osobę zdolną do ponoszenia odpowiedzialności karnej, o czym świadczy zastosowany w treści przepisu zaimbek „kto”. Zgodnie z art. 10 k.k. podmiotem przestępstwa może być każdy, kto w czasie realizacji jego znamion miał ukończone 17 lat, natomiast w świetle art. 31 par. 1 k.k. nie popełnia przestępstwa, kto działał w warunkach niepoczytalności lub poczytalności ograniczonej. Sprawcą może być każda osoba fizyczna i nie ma znaczenia, kto odniósł korzyść w postaci wypłaty odszkodowania, tj. osoba fizyczna, prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej. O powszechnym charakterze czynu świadczy także, iż odpowiada za niego zarówno ten, kto jest stroną umowy ubezpieczenia, jak i każdy inny, kto powoduje zdarzenie będące podstawą wypłaty odszkodowania¹⁰. Wypłata odszkodowania to cel sprawcy, ale sprawca nie musi być jego beneficjentem, może on działać na korzyść ubezpieczającego, ubezpieczonego lub innej osoby uprawnionej.

W rozważaniach na temat umyślności i nieumyślności zachowania podmiotu czynu należy wskazać, iż przestępstwo oszustwa ubezpieczeniowego jest występkiem. Świadczy o tym zagrożenie karą pozbawienia wolności zawarte w sankcji przepisu, które wynosi od 3 miesięcy do 5 lat. Zgodnie z art. 7 par. 2 k.k. zbrodnią jest zaś czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 albo karą surowszą. W myśl art. 8 k.k. występki można popełnić tylko umyślnie lub nieumyślnie, jeśli ustawa tak stanowi. Z uwagi na brak w treści art. 298 k.k. możliwości

---

8. Ł. Pohl, *Przestępstwo tzw. oszustwa ubezpieczeniowego [art. 298 k.k.] – uwagi zasadnicze*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2001, nr 4, s. 82.

9. M. Bojarski, *Kodeks karny. Komentarz*, [red.] O. Górniok, LexisNexis, Warszawa 2009, s. 683.

10. M. Kulik, *Kodeks karny: Komentarz*, [red.] M. Mozgawa, Wolters Kluwer, Warszawa 2012, s. 695.

popętnienia tego występku nieumyślnie trzeba uznać, że sprawca może popełnić to przestępstwo wyłącznie w sposób umyślny. Zgodnie z art. 9 par. 1 k.k. czyn popełniony jest umyślnie wtedy, gdy sprawca ma zamiar i chce go popełnić (zamiar bezpośredni) albo przewiduje możliwość jego popełnienia i godzi się na to (zamiar ewentualny). Jednakże w doktrynie podnosi się pogląd¹¹, iż występki z art. 298 k.k. można popełnić jedynie w zamiarze bezpośrednim, na co wskazuje kierunkowy charakter przestępstwa i chęć osiągnięcia celu w postaci wypłaty odszkodowania. Jak wskazuje Izabela Stolarczyk, niektóre czyny mogą być popełnione wyłącznie w zamiarze bezpośrednim (kierunkowym), co wynika z wprowadzonych przez ustawodawcę przesłanek strony podmiotowej opisujących nastawienie sprawcy¹². Z kolei Stanisław Frankowski, próbując zdefiniować przestępstwo kierunkowe, podniósł, że nie sposób nie odwołać się do pojęć, które są zaczerpnięte z psychologii i które powinno się interpretować zgodnie z tą nauką – np. pojęcia celu. Jego zdaniem cel działania to przyszły stan rzeczy, do którego osiągnięcia dąży człowiek¹³. Na stanowisku kierunkowego charakteru art. 298 k.k. stanął także Łukasz Pohl, który określił oszustwo ubezpieczeniowe jako przestępstwo kierunkowe, czyli znamienne celem. Według tego autora sprawca powoduje zdarzenie właśnie w celu uzyskania odszkodowania z umowy ubezpieczenia¹⁴. Oznacza to, że sprawca najpierw musi założyć cel działania, jakim jest uzyskanie odszkodowania w sposób nielegalny, a w trakcie powodowania zdarzenia mieć świadomość działania w powyższym celu. Co więcej, obie te przesłanki muszą wystąpić łącznie¹⁵.

Cel działania sprawcy oszustwa ubezpieczeniowego jest porównywany do celu sprawcy oszustwa klasycznego z art. 286 par. 1 k.k. – uzyskania korzyści majątkowej. Analogicznie – korzyść majątkową w przypadku oszustwa ubezpieczeniowego zgodnie z art. 115 par. 4 k.k. stanowi suma pieniężna będąca odszkodowaniem z umowy ubezpieczenia¹⁶. W świetle stanowiska Marcina Malinowskiego dochodzi do zbieżności celu sprawcy oszustwa asekuracyjnego i klasycznego, w związku z czym sąd, wymierzając karę, może oprzeć się na art. 33 par. 2 k.k. i obok kary pozbawienia wolności wskazanej w art. 32 pkt. 3 k.k. zasądzić grzywnę.

W związku z kierunkowym charakterem przestępstwa zwraca się uwagę na trudności w praktyce w każdorazowym udowodnieniu przez organy ścigania działania sprawcy z zamiarem bezpośrednim. W udowodnieniu zamiaru znamiennego celem problemem może okazać się fakt, iż sprawca nie przyzna się do winy, wykaże inną motywację spowodowania zdarzenia, a wypłata odszkodowania będzie celem drugorzędnym, marginesowym¹⁷.

---

11. A. Pyka, *Oszustwo asekuracyjne*, „Monitor Prawniczy” 1999, nr 9, s. 16; T. Oczkowski, *Oszustwo jako przestępstwo majątkowe i gospodarcze*, Zakamycze, Kraków 2004, s. 188.

12. I. Stolarczyk, *Przestępstwo oszustwa a zamiar ewentualny*, „Prokuratura i Prawo” 2007, nr 3, s. 62.

13. S. Frankowski, *Przestępstwa kierunkowe w teorii i praktyce*, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1970, s. 11.

14. Ł. Pohl, *op. cit.*, s. 85.

15. *Idem*, *Przestępstwo upozorowania wypadku ubezpieczeniowego a przestępstwo oszustwa*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Społeczny” 2002, nr 3, s. 202.

16. M. Malinowski, *Przestępstwo oszustwa ubezpieczeniowego*, „Prokuratura i Prawo” 2007, nr 10, s. 87.

17. E. Kędra, *Jeszcze w sprawie przestępczości na szkodę ubezpieczyciela*, „Prawo Asekuracyjne” 1996, nr 3, s. 63.

1.3. Znamiona strony przedmiotowej

Odpowiedzialność karną za oszustwo ubezpieczeniowe można ponieść zarówno za działanie, jak i zaniechanie¹⁸. Te ostatnie może stanowić znamię czynu, gdy na sprawcy ciążył na postawie art. 2 k.k. szczególny prawny obowiązek zapobiegnięcia skutkowi. W doktrynie występuje pogląd, iż zaniechanie może stanowić przyczynę skutku, czyli spowodować zdarzenie¹⁹, jednakże większość zachowań sprawców polega na działaniu, a tylko nieliczne na zaniechaniu²⁰.

Przedmiotem czynności sprawczej tego przestępstwa jest co do zasady składnik majątku ubezpieczonego, ale sprawca może także dokonać czynności na innych rzeczach, np. dokumentach, które dotyczą danego majątku²¹. Wskazuje się również, że przestępstwo to ma charakter materialny²². Oznacza to, iż nie ma znaczenia czynność w postaci wypłaty odszkodowania przez zakład ubezpieczeń i osiągnięcie przez sprawcę korzyści majątkowej, czy też nawet wystąpienie z wnioskiem o jego wypłatę. Ważny jest skutek w postaci spowodowania zdarzenia, które może w przyszłości stanowić podstawę wypłaty odszkodowania. Cecha ta różnicuje oszustwo asekuracyjne i klasyczne oszustwo z art. 286 § 1 k.k., gdyż znamiona pierwszego odpowiadają przygotowaniu tego drugiego. W związku z powyższym uzasadnione jest stosowanie różnych sankcji przewidzianych w kodeksie karnym za oba czyny²³.

Istotny jest fakt, iż sprawca czynu z art. 298 k.k. może ponieść odpowiedzialność wyłącznie w przypadku obowiązywania umowy ubezpieczeniowej. Oznacza to, iż wyłudzenie odszkodowania, dla którego tytuł stanowić będzie przepis ustawy, nie wyczerpuje znamion przestępstwa oszustwa ubezpieczeniowego. Zdaniem niektórych przedstawicieli doktryny ubezpieczenia, nie wyłączając obowiązkowych, mają charakter umowny²⁴. W sytuacji, gdy posiadacz pojazdu mechanicznego nie ma obowiązkowego ubezpieczenia OC, szkody, które wyrządzono osobom trzecim, pokrywa Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny. Jednakże w takim stanie faktycznym podstawą prawną wypłaty nie jest umowa ubezpieczenia, a w związku z tym sprawca nie podlega odpowiedzialności karnej z art. 298 § 1 k.k.

Jak już zostało wspomniane, sprawca czynu z art. 298 § 1 k.k. powoduje zdarzenie stanowiące podstawę do wypłaty odszkodowania, którego tytułem jest umowa ubezpieczenia. W świetle analizowanego przepisu umowę ubezpieczenia określa art. 805 par. 1 k.c.²⁵. Istotą umowy ubezpieczenia z art. 805 par. 1 k.c. jest spełnienie świadczenia przez zakład ubezpieczeń w razie zajścia wypadku przewidzianego w umowie ubezpieczenia, czyli ziszczenia się ryzyka, a obowiązkiem ubezpieczającego – zapłacenie składki. W doktrynie przeważa pogląd, iż jedynie umowa, której

18. A. Pyka, *op. cit.*, s. 15.

19. A. Marek, *Prawo karne*, CH Beck, Warszawa 2004, s. 127.

20. E. Kędra, *Oszustwa asekuracyjne i inne przestępstwa na szkodę ubezpieczycieli, cz. I*, „Wiadomości Ubezpieczeniowe” 1996, nr 4–6, s. 22.

21. R. Zawłocki, *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do artykułów 222–316*, [red.] M. Królikowski, R. Zawłocki, CH Beck, Warszawa 2013, s. 767.

22. T. Oczkowski, *Oszustwo asekuracyjne*, Zakamycze, Kraków 2004, s. 187.

23. A. Buchała, *Wybrane zagadnienia ustawy o ochronie obrotu gospodarczego*, „Państwo i Prawo” 1994, nr 12, s. 37.

24. P. Kardas, *Kodeks karny część szczególna. Komentarz*, [red.] A. Zoll, Zakamycze, Kraków 1999, s. 327.

25. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny [t. jedn. Dz. U. 2018, poz. 1025 z późn. zm.].

przedmiot stanowi ubezpieczenie majątkowe, konstytuuje podstawę do wypłaty odszkodowania. Jak wskazuje Tomasz Oczkowski, znamiona przestępstwa z art. 298 k.k. są niewątpliwie szersze niż wyszczególnione w par. 265 k.k. Republiki Federalnej Niemiec, do którego nawiązuje konstrukcja oszustwa asekuracyjnego ustanowiona w polskim kodeksie karnym. Wspomniany przepis kodeksu karnego RFN ogranicza zachowanie sprawcy do czynności takich jak: zatopienie, sprowadzenie statku na mieliznę lub spalenie własnego mienia. Jednocześnie mimo szerszego katalogu zachowań, które mogą wypełnić znamiona oszustwa asekuracyjnego z polskiego kodeksu karnego, to ograniczenie zachowania sprawcy do spowodowania zdarzenia, które stanowi podstawę do wypłaty odszkodowania, tworzy podstawę do twierdzenia, że do analizowanego przepisu nie należą świadczenia z ubezpieczeń osobowych²⁶. Charakterystyczne dla ubezpieczeń majątkowych jest wyrównanie uszczerbku, natomiast ubezpieczenie osobowe uprawnia do wypłaty świadczenia pieniężnego niemającego charakteru odszkodowawczego (np. renta), co sytuuje je poza kręgiem karnoprawnej ochrony art. 298 k.k.²⁷. W niniejszym opracowaniu jedynie zaznaczyć należy, że w kwestii tej poglądy doktryny nie są jednolite.

Do znamion strony przedmiotowej należy „powodowanie zdarzenia”. W świetle analizowanego przepisu należy rozważyć, czy „powodowanie” można utożsamiać z „pozorowaniem”. W doktrynie przeważa pogląd, iż konieczne jest wystąpienie zdarzeń mających być postawą wypłaty odszkodowania, co wyklucza możliwość ich pozorowania²⁸. Bezsporny jest fakt, że zgodnie z regułami wykładni językowej powodowanie zdarzenia nie oznacza tego samego, co jego pozorowanie. W związku tym zaznaczenia wymaga, iż niektóre rodzaje ubezpieczeń mienia, np. od kradzieży, nie są objęte tym przepisem, ponieważ ubezpieczony może je wyłącznie upozorować²⁹. Według Piotra Kardasa pozorowanie zniszczenia mienia na skutek spowodowania pożaru nie stanowi przestępstwa oszustwa ubezpieczeniowego³⁰. Warte jednak zasygnalizowania jest, iż ubezpieczenie mienia od następstw pożaru ma często szerszy zakres i obejmuje zarówno towar, jak i obiekty, w których się go przechowuje, a działanie sprawcy może polegać na pozorowaniu szkód w mieniu i rzeczywistym uszkodzeniu obiektu magazynowego.

Jak wskazuje Tomasz Oczkowski,³¹ wywołanie pożaru i spowodowanie szkód w obiekcie wy-czerpuje znamiona przestępstwa oszustwa asekuracyjnego, jednakże takiej kwalifikacji prawnej nie można przypisać pozorowaniu szkód w mieniu. Autor ten wskazuje, iż uregulowania zawarte w austriackim kodeksie karnym są bardziej trafne od polskich rozwiązań. Art. 151 k.k. Austrii penalizuje nie tylko rzeczywiste powodowanie zdarzenia, ale także jego pozorowanie, o czym świadczy znamię strony przedmiotowej w postaci „usunięcia mienia”. W związku z powyższym sprawca może nie tylko pozbawić zdarzenie elementu losowego, czyli rzeczywiście je spowodować (np. podpalić obiekt), ale także upozorować (np. kradzież mienia).

---

26. T. Oczkowski, *Oszustwo jako ...*, s. 181; O. Górniok, *O tzw. oszustwach gospodarczych w projekcie k.k.*, Przegląd Prawa Karnego, Katowice 1992, s. 18.

27. R. Zawłocki, *op. cit.*, s. 765.

28. A. Marek, *Kodeks karny. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2004, s. 608; A. Pyka, *op. cit.*, s. 15.

29. T. Oczkowski, *Oszustwo jako ...*, s. 183.

30. P. Kardas, *op. cit.*, s. 330.

31. T. Oczkowski, *Oszustwo jako ...*, s. 183.

Odmienne stanowisko przyjmuje m.in. Oktawia Górniok, która twierdzi, iż spowodowanie zdarzenia w rozumieniu art. 298 k.k. może polegać również na jego na pozorowaniu³². Według autorki nie można pozostawić tego w sferze bezkarności, gdyż zarówno rzeczywista zmiana w świecie zewnętrznym, jak i pozorowanie zdarzenia zmierzają do jednakowego celu, jakim jest wypłata odszkodowania³³. Górniok stoi jednak na stanowisku, iż do znamion tego przestępstwa nie będzie należeć np. zniszczenie zamknięcia jakiegoś pomieszczenia, mające wywołać przekonanie o włamaniu i dokonaniu kradzieży³⁴. Z przykładem tym nie zgadza się Łukasz Pohl, który podnosi, iż do znamion przestępstwa oszustwa ubezpieczeniowego należy umyślne pozorowanie wypadku, a bezsprzecznie zdarzenie upozorowane jest zdarzeniem rzeczywistym³⁵. Autor ten cytuje Grzegorza Wicińskiego, który stwierdził, że „powodowanie zdarzenia” ma miejsce, gdy przestępca przez swoje świadome zachowanie wprowadza w świecie zmiany, które kreują pozory wypadku ubezpieczeniowego i prowadzą do uzyskania odszkodowania z tytułu umowy ubezpieczenia³⁶. Co więcej, Łukasz Pohl nie zgadza się z twierdzeniem Marcina Malinowskiego jakoby objęcie zakresem kryminalizacji pozorowania zdarzenia było interpretacją *contra legem*. Jak zauważa Pohl, trudno bowiem często wyznaczyć granicę między „powodowaniem” a „pozorowaniem” zdarzenia, gdyż upozorowanie określonego zdarzenia jest także zdarzeniem rzeczywistym. Takie rozumienie powodowania zdarzenia nie jest jego nadinterpretacją i racjonalne jest uwzględnienie możliwości jego pozorowania przez sprawcę czynu zabronionego³⁷. Zgodnie zaś z najnowszym orzecznictwem w zakresie znaczenia przesłanki „powodowania zdarzenia” mieszczą się m.in. następujące zachowania skutkujące szkodą w ubezpieczonym mieniu: zniszczenie lub uszkodzenie mienia, eksplozja, spowodowanie pożaru, porzucenie pojazdu lub jego zniszczenie³⁸.

W tym miejscu zauważyć również należy, że powyższe rozbieżności w doktrynie mogą wynikać również z brzmienia art. 298 k.k., który do znamion strony przedmiotowej zalicza „powodowanie zdarzenia”. Z drugiej strony konstrukcja przepisu pozwala przyjąć założenie, iż bezsprzecznie przestępstwo to nawiązuje wprost do art. 805 par. 1 k.c. stanowiącego o istocie umowy ubezpieczenia majątkowego³⁹, a odwołującego się do pojęcia wypadku. Zgodnie z tym przepisem w razie zajścia wypadku przewidzianego w umowie ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się spełnić określone świadczenie w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa, a obowiązkiem ubezpieczającego jest zapłacenie składki. Zdaniem autorki niniejszego artykułu konstrukcja przestępstwa oszustwa asekuracyjnego mogłaby sugerować wąską wykładnię przesłanki „powodowania zdarzenia”, nieobejmującą czynności polegającej na jego pozorowaniu. Za takim stanowiskiem przemawiałyby poglądy, że pozorowanie zdarzenia nie powoduje jego faktycznego zaistnienia, co jest jedną z niezbędnych przesłanek do wypłaty odszkodowania. Pozorowanie zdarzenia przez

32. O. Górniok, *Przestępstwa gospodarcze, Rozdział XXXVI i XXXVII Kodeksu karnego. Komentarz*, CH Beck, Warszawa 2000, s. 40–41.

33. *Ibidem*, s. 41.

34. O. Górniok, *Kodeks karny. Tom 3, art. 117–363*, Arche, Gdańsk 2005, s. 447.

35. Ł. Pohl, *Przestępstwo tzw. oszustwa ubezpieczeniowego [art. 298 k.k.] – uwagi zasadnicze ...*, s. 85.

36. G. Wiciński, *Oszustwo ubezpieczeniowe*, „Prokuratura i Prawo” 1991, nr 7, 8, s. 27.

37. Ł. Pohl, *Przestępstwo tzw. oszustwa ubezpieczeniowego [uwagi w związku z artykułem Marcina Malinowskiego]*, „Prokuratura i Prawo” 2008, nr 1, s. 37.

38. Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 30 stycznia 2018 r., sygn. akt II AKa 392/17.

39. T. Oczkowski, *Oszustwo jako ...*, s. 184.

sprawcę może być uznane za wprowadzenie zakładu ubezpieczeń w błąd co do faktu wystąpienia takiego zdarzenia⁴⁰. Z drugiej jednak strony zaznaczyć trzeba, że wąskie rozumienie konstrukcji przestępstwa asekuracyjnego (tj. nieobejmujące przesłanki „pozorowania zdarzenia”) może powodować wąski zakres penalizacji przestępstwa z art. 298 k.k., na skutek czego dla wielu działań i zaniechań przepisem prawnokarnym stwarzającym podstawy odpowiedzialności będzie klasycznym oszustwo określone w art. 286 par. 1 k.k.⁴¹

W doktrynie podnosi się także, że powodowanie zdarzenia będącego podstawą do wypłaty odszkodowania polega na pozorowaniu wypadku ubezpieczeniowego⁴². Przystępstwo oszustwa asekuracyjnego nawiązuje wprost do umowy ubezpieczenia z art. 805 k.c., a jednym z jej istotnych elementów jest wypłata świadczenia w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego. Czym innym jest pozorowanie wypadku ubezpieczeniowego, czym innym – pozorowanie zdarzenia. W związku z zastosowaniem w art. 298 k.k. pojęciem zdarzenia oraz w art. 805 k.c. pojęciem wypadku niezbędne wydaje się bardziej szczegółowe wyjaśnienie zachodzących różnic między użytymi sformułowaniami przy uwzględnieniu konstrukcji umowy ubezpieczenia.

2. „Zdarzenie” z art. 298 k.k. a „wypadek ubezpieczeniowy” wskazany w art. 805 k.c.

Jak już zostało wskazane, jednym z istotnych elementów umowy ubezpieczenia z art. 805 k.c. jest wypłata świadczenia w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego. Nietrudno zauważyć, iż Kodeks karny zawiera inne pojęcie – i tak w analizowanym art. 298 par. 1 k.k. – posługuje się określeniem „zdarzenie”.

Wyraża się pogląd, iż wypadek ubezpieczeniowy to zdarzenie przyszłe – mające miejsce po zawarciu wężła obligacyjnego umowy ubezpieczenia, niepewne – wypadek nie wpływa na istnienie umowy⁴³. Co więcej, niektórzy autorzy definiują wypadek ubezpieczeniowy jako zdarzenie losowe powodujące przerodzenie się ekspektatywy otrzymania świadczenia w wierzytelność będącą prawem podmiotowym⁴⁴. W związku z powyższym, wobec braku wyrażenia w przepisach wprost tożsamości pojęć, postuluje się wprowadzenie stanowiącego o tym przepisu⁴⁵.

Należy jeszcze zaznaczyć, że za taką zmianą przemawiały również art. 4. ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej⁴⁶ stanowiący, że działalność ubezpieczeniowa polega na wykonywaniu czynności ubezpieczeniowych w razie ryzyka wystąpienia skutków zdarzeń losowych. Z kolei art. 3 ust. 1 pkt 57 definiuje zdarzenie losowe

---

40. J. Bojarski, T. Oczkowski, *Oszustwo ubezpieczeniowe, Przystępstwa przeciwko mieniu i gospodarcze*, [w:] *System prawa karnego, Tom 9*, [red.] R. Zawłocki, CH Beck, Instytut Nauk Prawnych PAN, Warszawa 2011, s. 554.

41. *Ibidem*, s. 556 za T. Oczkowski, *Oszustwo asekuracyjne* ..., s. 185.

42. R. Zawłocki, *op. cit.*, s. 766.

43. E. Kowalewski, *Prawo ubezpieczeń gospodarczych*, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz–Toruń 2006, s. 56.

44. *Ibidem*.

45. M. Orlicki, *op. cit.*, s. 7 za A. Wąsiewicz, E. Kowalewski, *Postulowany kształt umowy ubezpieczenia w Kodeksie cywilnym*, „Państwo i Prawo” 1993, nr 11–12, s. 6; E. Kowalewski, *Potrzeba radykalnej przebudowy prawa o umowie ubezpieczenia w Polsce*, „Prawo, Ubezpieczenia, Reasekuracja” 1999, nr 12, s. 42.

46. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (t. jedn. Dz. U. z 2018, poz. 999 z późn. zm.).

jako „niezależne od woli ubezpieczającego lub ubezpieczonego zdarzenie przyszłe i niepewne, którego wystąpienie powoduje uszczerbek w dobrach osobistych lub w dobrach majątkowych albo zwiększenie potrzeb majątkowych po stronie ubezpieczającego lub innej osoby objętej ochroną ubezpieczeniową”. Do pozostałych cech wskazywanych w doktrynie należy ich statystyczna prawidłowość, możliwość, ale niekonieczność wystąpienia, masowość, nadzwyczajność, subiektywna losowość, czyli niemożliwość przewidzenia, w stosunku do kogo się ziści, niezależność od woli poszkodowanego⁴⁷.

Co więcej, już w uchwale SN z 12 października 1995 roku⁴⁸, czyli przed sformułowaniem definicji ustawowej, wskazano na takie elementy zdarzenia losowego jak jego nieprzewidywalność i niemożliwość uniknięcia. Ponadto SN stwierdził, że to nie tylko działanie sił wyższych czy klęsk żywiołowych, ale również działania człowieka. Nie można jednak tym pojęciem określać działań lub zachowań samego poszkodowanego, ponieważ zdarzenie to pozbawione byłoby wówczas elementu losowości.

Jak zostało wspomniane, stanowisko doktryny nie jest jednolite w kwestii utożsamiania pojęcia zdarzenia i wypadku ubezpieczeniowego. Nie brakuje opinii, iż oba pojęcia: zdarzenia wskazanego w art. 298 k.k. oraz powiązanego z nim wypadku z art. 805 k.c. są tożsame, ale znajdziemy również przeciwników tej koncepcji.

Tomasz Oczkowski powołuje się na komentarz Heleny Cieplej do Kodeksu cywilnego i określa wypadek ubezpieczeniowy jako zdarzenie, które może, ale nie musi wystąpić w okresie stosunku ubezpieczeniowego⁴⁹, co prowadzi do wniosku o możliwości wystąpienia tego zdarzenia w przyszłości, ale także o istnieniu elementu niepewności. Również Jacek Giezek⁵⁰ wskazuje na element przyszłości, losowości i niepewności wypadku ubezpieczeniowego – zarówno, jeśli chodzi o sam fakt jego wystąpienia, jak i o jego skutki. Zdaniem tego autora wypadkiem losowym nie można nazwać zdarzenia, które już zaszło w chwili zawarcia umowy lub którego przyczyna zajścia przestała istnieć. W sytuacjach pozbawionych elementu niepewności mamy do czynienia z bezskutecznością umowy ubezpieczenia. W świetle powyższego zdarzenie niemające elementu przypadkowości, a świadomie spowodowane i mające na celu uzyskanie odszkodowania, nie może być uznane za powodowanie wypadku ubezpieczeniowego.

Co więcej, Jacek Giezek⁵¹ dochodzi do wniosku, iż nieistotne jest, czy zdarzenie z art. 298 k.k. zostało upozorowane, czy spowodowane z pełną świadomością, gdyż kryminalizowane jest samo wywołanie zdarzenia. Zdarzenie to z punktu widzenia sprawcy jest pozbawione elementu niepewności, a z oczywistych względów przedstawione zakładowi ubezpieczeń jako wypadek – następujący wbrew woli i niezależnie od ubezpieczającego. Dla naświetlenia tego poglądu i ukazania braku jakościowej różnicy z pozycji ubezpieczyciela między upozorowaniem a świadomym spowodowaniem autor posłużył się przykładem dwóch sytuacji – pierwszej, gdy kierowcy planują zderzenie pojazdów w określonych z góry okolicznościach i drugiej, gdy wykorzystują wcześniejsze uszko-

---

47. E. Kowalewski, *Prawo...*, s. 54.

48. Uchwała składu 7 sędziów z dnia 12 października 1995 r., sygn. akt III AZP 19/95.

49. T. Oczkowski, *Oszustwo jako...*, s. 184 za H. Cieplą, *Komentarz do kodeksu cywilnego. Część III. Zobowiązania*, [red.] G. Bieniek, Warszawa 1997, s. 338.

50. J. Giezek, *Komentarz do art. 298 Kodeksu karnego*, LEX [dostęp: 29.11.2018].

51. *Ibidem*.

dzenia i pozorują kolizję. Oba przykłady to zdarzenia mające na celu uzyskanie odszkodowania, ale żadne z nich nie ma cech wypadku.

Zdaniem Piotra Kardasa⁵² zdarzenie z art. 298 par. 1 k.k. to odpowiednik wypadku z art. 805 par. 1 k.c. Autor ten również prezentuje stanowisko, iż wypadek ubezpieczeniowy charakteryzuje się elementem niepewności i losowości. Wskazuje także, iż podstawę kryminalizacji art. 298 par. 1 k.k. stanowi wywołanie zdarzenia będącego wypadkiem z perspektywy zakładu ubezpieczeń, a różnicą między legalną sytuacją będącą podstawą do uzyskania odszkodowania a spowodowaniem zdarzenia pozbawionego elementu losowości jest wola sprawcy – to drugie zdarzenie stanowi wynik jego zachowania. Piotr Kardas stwierdza wprost, że każde spowodowanie zdarzenia stanowiącego podstawę do wypłaty odszkodowania to wypadek ubezpieczeniowy, ale wywołany przez inne przyczyny niż wskazane w treści umowy.

Przeciwnikiem utożsamiania powyższych pojęć jest Łukasz Pohl⁵³. Powołuje się on poglądy Zygmunt Nowakowskiego i Andrzej Wąsiewicza, którzy stwierdzili, iż umyślne działanie ubezpieczającego/ubezpieczonego prowadzące do wyrządzenia sobie samemu lub innym szkody i powodujące odpowiedzialność tego podmiotu nie jest wypadkiem ubezpieczeniowym i w świetle art. 827 k.c. sytuacja taka wyłącza odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń. Za wypadek ubezpieczeniowy można zatem uznać wyłącznie zdarzenie następujące niezależnie od woli podmiotu ubezpieczającego lub ubezpieczonego, a zakres zdarzeń, które można zakwalifikować do powyższego pojęcia, zawiera umowa ubezpieczenia lub norma prawna. Wskazuje się, że wolą ustawodawcy było określenie w znamionach czynu zabronionego spowodowania zdarzenia stanowiącego podstawę do wypłaty odszkodowania, a nie spowodowania wypadku ubezpieczeniowego, który to posiada element losowości. Uznać należy, że pojęcia te różnią się od siebie. Dowodem potwierdzającym powyższe stwierdzenie jest fakt, że sprawca przestępstwa oszustwa asekuracyjnego jedynie pozoruje wypadek ubezpieczeniowy – gdyby zaś takie pozorowanie nie zaszło, to nie można uznać zdarzenia będącego podstawą do wypłaty odszkodowania za wypadek ubezpieczeniowy⁵⁴.

Jak już wskazano, art. 298 k.k. penalizuje umyślne powodowanie zdarzenia, a nie umyślne powodowanie wypadku ubezpieczeniowego, którego istotą jest element losowości, dlatego zdaniem autorki artykułu nie ma podstaw do utożsamienia pojęć z art. 298 k.k. i 805 k.c. Zdarzenie oraz wypadek ubezpieczeniowy nie mogą mieć tego samego znaczenia, gdyż konstrukcja przestępstwa tzw. oszustwa asekuracyjnego zakłada umyślność działania lub zaniechania sprawcy. Niemożliwe byłoby umyślne powodowanie wypadku ubezpieczeniowego, do którego cech należy niepewność. W przekonaniu autorki prawidłowe jest twierdzenie, że sprawca przestępstwa wskazanego w art. 298 k.k. powoduje zdarzenie będące podstawą do wypłaty odszkodowania, a zdarzenie takie jedynie pozoruje wypadek ubezpieczeniowy. Zdarzenie spowodowane przez sprawcę przestępstwa oszustwa asekuracyjnego, charakteryzujące się działaniem umyślnym, posiada jedynie cechy wypadku. W przekonaniu zakładu ubezpieczeń musi dojść do zaistnienia wypadku ubezpieczeniowego określonego w umowie ubezpieczenia, aby zaktualizował się obowiązek wypłaty odszkodowania – sprawca jedynie taki wypadek ubezpieczeniowy pozoruje poprzez spowodowanie zdarzenia. Powyższe potwierdza również stanowisko Łukasza Pohla, który posługuje się twierdzeniem, że sprawca czynu z art. 298 k.k. powoduje w sposób celowy rzeczywiste „złudzenie

---

52. P. Kardas, *Komentarz do art. 298 Kodeksu karnego*, LEX [dostęp: 29.11.2018].

53. Ł. Pohl, *Przestępstwo tzw. oszustwa ubezpieczeniowego (art. 298 k.k.) – uwagi zasadnicze...*, s. 82.

54. R. Zawłocki, *op. cit.*, s. 765–766.

zajścia wypadku ubezpieczeniowego” poprzez umyślne spowodowanie zdarzenia będącego podstawą do wypłaty odszkodowania⁵⁵. Nie ulega zatem wątpliwości, że pojęcia zdarzenia i wypadku ubezpieczeniowego nie mogą być stosowane zamiennie.

Podsumowanie

Podsumowując, wskazać należy, że wobec narastania zjawiska przestępczości ubezpieczeniowej, w tym oszustw ubezpieczeniowych, niezbędne stało się znalezienie instrumentów, które mogłyby tę skalę minimalizować. Bezspornie służyć temu miało wprowadzenie prawnokarnej ochrony poprzez art. 298 k.k. Jak zostało jednak wskazane w niniejszym artykule, przepis ten budzi wiele rozbieżności interpretacyjnych. Szczególne trudności przysparzają znamiona strony przedmiotowej czynu. Punkt sporu w doktrynie wywołuje przede wszystkim rozumienie użytego w przepisie pojęcia zdarzenia i zestawienie go z wypadkiem ubezpieczeniowym wskazanym w umowie ubezpieczenia. Na tym tle pojawiają się także rozbieżności co do powodowania zdarzenia oraz możliwości jego pozorowania. Powyższe ukazują, że polski ustawodawca poprzez ustanowienie art. 298 k.k. zamierzał wprowadzić sankcje dla sprawców dokonujących oszustw asekuracyjnych. Rozbieżności w zakresie rozumienia znamion strony przedmiotowej mogą powodować wąski zakres penalizacji przestępstwa tzw. oszustwa asekuracyjnego i odpowiadanie sprawcy na podstawie art. 286 k.k. [klasyczne oszustwo]. Trzeba podkreślić, że art. 298 k.k. został skonstruowany w sposób niedoskonały i niepozwalający w pełni wykorzystać jego potencjału, dlatego konieczna *de lege ferenda* wydaje się zmiana doprecyzowująca znamiona analizowanego czynu zabronionego.

Wykaz źródeł

- Buchała A., *Wybrane Zagadnienia ustawy o ochronie obrotu gospodarczego*, „Państwo i Prawo” 1994, nr 12.
- Bojarski M., *Kodeks karny. Komentarz*, Górniok O. [red.], LexisNexis, Warszawa 2009.
- Bojarski J., Oczkowski T., *Oszustwo ubezpieczeniowe, Przesłępstwa przeciwko mieniu i gospodarce*, [w:] *System prawa karnego, Tom 9*, Zawłocki R. [red.], CH Beck, Instytut Nauk Prawnych PAN, Warszawa 2011.
- Cieplą H., *Komentarz do kodeksu cywilnego. Część III, Zobowiązania*, Bieniek G. [red.], LexisNexis, Warszawa 1997.
- Frankowski S., *Przesłępstwa kierunkowe w teorii i praktyce*, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1970.
- Giezek J., *Komentarz do art. 298 Kodeksu karnego*, LEX [dostęp: 29.11.2018].
- Górniok O., *O tzw. oszustwach gospodarczych w projekcie k.k.*, Przegląd Prawa Karnego, Katowice 1992.
- Górniok O., *Przesłępstwa gospodarcze, Rozdział XXXVI i XXXVII Kodeksu karnego. Komentarz*, CH Beck, Warszawa 2000.
- Górniok O., *Kodeks karny. Tom 3, art. 117–363*, Arche, Gdańsk 2005.

---

55. Ł. Pohl, *Przesłępstwo tzw. oszustwa ubezpieczeniowego (uwagi w związku z artykułem Marcina Malinowskiego)* ..., s. 34.

- Kardas P., *Kodeks karny część szczególna. Komentarz*, Zoll A. [red.], Zakamycze, Kraków 1999.
- Kardas P., *Komentarz do art. 298 Kodeksu karnego*, LEX [dostęp: 29.11.2018].
- Kędra E., *Jeszcze w sprawie przestępczości na szkodę ubezpieczyciela*, „Prawo Asekuracyjne” 1996, nr 3.
- Kędra E., *Oszustwa asekuracyjne i inne przestępstwa na szkodę ubezpieczycieli, cz. I*, „Wiadomości Ubezpieczeniowe” 1996, nr 4–6.
- Kowalewski E., *Ryzyko w działalności człowieka i możliwości jego ograniczenia*, [w:] *Ubezpieczenia gospodarcze*, Sangowski T. [red.], Poltext, Warszawa 1998.
- Kowalewski E., *Potrzeba radykalnej przebudowy prawa o umowie ubezpieczenia w Polsce*, „Prawo, Ubezpieczenia, Reasekuracja” 1999, nr 12.
- Kowalewski E., *Prawo ubezpieczeń gospodarczych*, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz–Toruń 2006.
- Kulik M., *Kodeks karny: Komentarz*, Mozgawa M. [red.], Wolters Kluwer, Warszawa 2012.
- Malinowski M., *Przestępstwo oszustwa ubezpieczeniowego*, „Prokuratura i Prawo” 2007, nr 10.
- Marek A., *Kodeks karny. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2004.
- Marek A., *Prawo karne*, CH Beck, Warszawa 2004.
- Oczkowski T., *Oszustwo asekuracyjne*, Zakamycze, Kraków 2004.
- Oczkowski T., *Oszustwo jako przestępstwo majątkowe i gospodarcze*, Zakamycze, Kraków 2004.
- Orlicki M., *Umowa ubezpieczenia*, CH Beck, Warszawa 2002.
- Pohl Ł., *Przestępstwo tzw. oszustwa ubezpieczeniowego (art. 298 k.k.) – uwagi zasadnicze*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2001, nr 4.
- Pohl Ł., *Przestępstwo tzw. oszustwa ubezpieczeniowego (uwagi w związku z artykułem Marcina Malinowskiego)*, „Prokuratura i Prawo” 2008, nr 1.
- Pohl Ł., *Przestępstwo upozorowania wypadku ubezpieczeniowego a przestępstwo oszustwa*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2002, nr 3.
- Pyka A., *Oszustwo asekuracyjne*, „Monitor Prawniczy” 1999, nr 9.
- Rydzek T., *Przestępczość ubezpieczeniowa w świetle teorii i praktyki*, „Prawo Asekuracyjne” 1996, nr 2.
- Stolarczyk I., *Przestępstwo oszustwa a zamiar ewentualny*, „Prokuratura i Prawo” 2007, nr 3.
- Taubenschlag R., *Prawo rzymskie*, PWN, Warszawa 1995.
- Tobis A., *Rola ustawy z dnia 12 października 1994 r. o ochronie obrotu gospodarczego*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1995, nr 1.
- Uchwała składu 7 sędziów z dnia 12 października 1995 roku, sygn. akt III AZP 19/95.
- Ustawa z dnia 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (tekst jedn. Dz. U. 2018, poz. 999 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 12 października 1994 roku o ochronie obrotu gospodarczego i zmianie niektórych przepisów prawa karnego (Dz. U. nr 126, poz. 615).
- Ustawa z dnia 19 kwietnia 1969 roku – Kodeks karny (Dz. U. nr 13, poz. 94 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku – Kodeks cywilny (t.jedn. Dz. U. 2018, poz. 1025 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny (t.jedn. Dz. U. 2018, poz. 1600).
- Wąsiewicz A., Kowalewski E., *Postulowany kształt umowy ubezpieczenia w Kodeksie Cywilnym*, „Państwo i Prawo” 1993, nr 11–12.
- Wiciński G., *Oszustwo ubezpieczeniowe*, „Prokuratura i Prawo” 1991, nr 7, 8.
- Zawłocki R., *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do artykułów 222–316*, Królikowski M., Zawłocki R. [red.], CH Beck, Warszawa 2013.

Incident and insurance accident – comments on the construction of the so-called insurance fraud

The article analyses the concept of “incident” and “insurance accident” against the construction of the so-called crime of insurance fraud indicated in article 298 of the Act of 6 June 1997 Criminal Code. The analysis of these definitions leads the author to the conclusion that the features of insurance fraud have not been precisely formulated, which may cause avoiding liability by criminals and in consequence financial losses suffered by insurance companies.

Key words: insurance fraud, incident and insurance accident, insurance crime.

MAJA SIKORSKA – doktorantka na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego.
email: majasikorska55@gmail.com

